

LBRIS

We know
books

Seria: *Memorii. Biografii diplomatice. Documente*

Coordonator: Dumitru Preda

Volumul apare cu sprijinul
Grupului de firme EURO VIAL

FUNDAȚIA EUROPEANĂ TITULESCU

ADRIAN NĂSTASE

TANDEM PENTRU EUROPA

Contribuții la istoria contemporană

a

relațiilor româno-bulgare

CETATEA DE SCAUN
EDITURA

Coperta: Dan Mărgărit

Tehnoredactare: Adriana Andreiaș

Ilustrații: Fototeca AGERPRESS

Colecția personală Adrian Năstase

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NĂSTASE, ADRIAN

Tandem pentru Europa : contribuții la istoria
contemporană a relațiilor româno-bulgare / **Adrian
Năstase ; cuv. înainte: Dumitru Preda. - Târgoviște :**
Cetatea de scaun, 2024

Conține bibliografie

ISBN 978-606-537-676-2

I. Preda, Dumitru (pref.)

327

94

Toate drepturile de reproducere, integral sau parțial, prin orice mijloace, inclusiv stocarea neautorizată în sisteme de căutare sunt rezervate. Reproducerea se poate face doar cu acordul scris al editurii, cu excepția unor scurte pasaje care pot constitui obiectul recenziilor și prezentărilor.

ISBN 978-606-537-676-2

©Editura Cetatea de Scaun®, Târgoviște, 2024

email: Editura@cetateadescaun.ro, www.cetateadescaun.ro

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE (Dumitru Preda)	VII
ARGUMENT	1
OBIECTIVELE GUVERNULUI ROMÂNIEI (2000-2004)	5
ACTA NON VERBA!.....	63
ÎN LOC DE EPILOG:.....	65
MULȚUMIRI.....	71
DOCUMENTE ȘTIRI ȘI COMENTARIILE DIN PRESA ROMÂNĂ, BULGARĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ.....	73
CRONOLOGIE	243
ILUSTRĂȚII	249

Obiectivele Guvernului României (2000-2004)

Alegerile legislative din România, desfășurate la 26 noiembrie 2000, au adus Partidului Social-Democrat peste 4 milioane de voturi din 11,5 milioane de opțiuni exprimate, astfel încât acesta a câștigat dreptul de a forma noul guvern. Am fost desemnat să preiau formarea și conducerea Cabinetului. În momentul în care mi-am asumat această misiune eram conștient de situația economică și socială a țării, respectiv de situația financiară a guvernării. Știam că avem probleme serioase cu gestionarea veniturilor statului, că datoria publică și datoria externă atinseseră recorduri istorice. Știam că întreaga economie mergea prost, chiar dacă apăruseră primele semne ale redresării, și că, în condițiile în care, pe plan internațional, se întrevedeau dificultăți economice, inclusiv pentru economiile cele mai dezvoltate, nici perspectivele economiei românești nu puteau fi optimiste. Știam că suntem prost cotați pe ambele arene internaționale care sunt realmente importante - cea financiară și cea politică.

Cum integrarea în NATO și în Uniunea Europeană erau proiecte prioritare și obligatorii pentru guvernarea care începea la sfârșitul anului 2000, această conjunctură internațională nefavorabilă era un handicap extrem de serios. Singurul mod de a convinge comunitatea internațională că România era acceptabilă, și pentru una și pentru alta, era să producem o cotitură majoră în primul rând în evoluțiile interne. Atât ale societății, cât și ale economiei, dar mai ales ale politicii și ale practicii administrative. În plus, trebuia să întărim cooperarea

regională pentru a arăta că noi nu suntem doar „consumatori de securitate”, cum se spunea în limbajul analiștilor și diplomaților, ci și „furnizori de pace și securitate”.

În bătălia pentru intrarea în NATO, primul obiectiv strategic al României, rezultatele au fost mai degrabă modeste. La *Summit*-ul NATO de la Madrid (8-9 iulie 1997), în pofida eforturilor disperate ale diplomației noastre, jocurile erau deja făcute, fiind invitate să înceapă negocierile de aderare doar Cehia, Polonia și Ungaria. România și Bulgaria nu erau pe lista de priorități americană din acel moment. Criza din Kosovo (1998-1999) a atras atenția Occidentului asupra regiunii noastre, iar bombardarea Iugoslaviei de către avioane ale NATO a arătat importanța României și Bulgariei pentru ecuația geopolitică regională. Nici *Summit*-ul NATO de la Washington (23-25 aprilie 1999) nu a adus perspective certe privind aderarea României și Bulgariei la clubul politico-militar dominat de americani, însă a fost prezentat Membership Action Plan (MAP), care a pus bazele unui mecanism de pregătire și evaluare individuală a țărilor candidate. Era un pas înainte, însă nu era o certitudine, capătul drumului nu se vedea, încă. Era misiunea guvernului român de a obține garanții de securitate puternice, pentru a smulge România din zona gri în care intrase după încheierea Războiului Rece.

Criza politico-militară din vecinătatea sud-vestică a României a adus cu sine și reconsiderarea atitudinii Uniunii Europene față de procesul de extindere. „Securizare și modernizare prin integrare” a fost logica politică al cărui rezultat a fost decizia Consiliului European de la Helsinki (12-13 decembrie 1999), de începere a negocierilor de aderare cu alte șase state: România, Bulgaria, Slovacia, Letonia, Lituania și Malta. Cele 6 state candidate din „Grupul Helsinki” au început efectiv negocierile de aderare în februarie 2000. Principiul după

care s-au desfășurat negocierile este acela că fiecare stat candidat urma să fie evaluat în funcție de meritele proprii; nu era o competiție, cel puțin din punct de vedere formal. Procesul de negociere va avansa odată cu procesul de transpunere și implementare a acquis-ului comunitar.

Negocierile de aderare urmau să se desfășoare în conformitate cu criteriile Copenhaga: criteriul politic, cel economic și al acquis-ului comunitar. În cele 31 de capitole ale acquis-ului comunitar sunt cuprinse condițiile care stau la baza transformării economice și sociale ale unui stat care dorește să facă parte din Uniunea Europeană. Conducerea negocierilor a fost realizată pentru România de Aurel Ciobanu-Dordea în intervalul februarie-decembrie 2000 și de negociatorul-șef Vasile Pușcaș în perioada decembrie 2000-decembrie 2004, în guvernul PSD, adică până la finalizarea calendarului de negocieri.

Desfășurarea negocierilor de aderare a implicat o importantă componentă politică, de susținere a acceptării anumitor capitole de către Comisia Europeană și consiliile ministeriale. Deoarece președinția Uniunii Europene este deținută semestrial de către un stat, acțiunea diplomatică românească a vizat, în fiecare perioadă, obținerea unor condiții de negociere favorabile (acceptarea deschiderii sau închiderii provizorii a unor capitole, perioade de tranziție mai favorabile pentru respectarea unor criterii sau intrarea în vigoare a altora). La sfârșitul fiecărui semestru, Guvernul României era angrenat în crearea unei mase de susținere suficient de puternice, astfel încât să se obțină angajamente ferme din partea Consiliului European pentru accelerarea, respectiv finalizarea procesului de negociere a aderării. Acest complicat proces de pregătire a condițiilor externe favorabile integrării a fost acompaniat, în plan intern, de implementarea măsurilor pentru asigurarea convergenței interne.

Din aceste elemente de ordin general se poate observa faptul că procesul de negociere a aderării la Uniunea Europeană nu era unul strict bilateral, între România și Comisia Europeană, ci avea un format multilateral, fiind implicate toate statele membre ale Uniunii. A contat chiar și poziția celorlalte state-candidat, implicit a Bulgariei, nu în sensul unei negocieri cu acestea, ci a atitudinii lor politice față de celelalte state aflate în cursa aderării. În relația directă cu Bulgaria, am considerat că o atitudine de competiție și gelozie națională nu își are rostul, important fiind să intrăm simultan atât în Uniunea Europeană, cât și în NATO. Ca atare, am acționat pentru ca guvernele român și bulgar să lucreze împreună, să se sprijine reciproc pentru a merge împreună în marea familie euro-atlantică.

Un al treilea obiectiv al guvernului român a fost dezvoltarea unei politici de vecinătate care să determine creșterea încrederii între statele din regiunea noastră. Am considerat că relațiile bilaterale cu toate statele vecine României trebuie să treacă la un nou pas calitativ de dezvoltare, atât pentru soluționarea inteligentă și pe termen lung a unor litigii mai vechi sau mai noi, cât și pentru întărirea stabilității și securității regionale. Asemenea lui Nicolae Titulescu, am considerat că România trebuie să lucreze „la coordonarea progresivă a acțiunii noastre cu aceea a statelor cu interes comun până la integrarea ei în grupuri internaționale din ce în ce mai mari. De la național prin regional spre universal, iată lozinca României peste graniță”.

Acestea sunt câteva elemente de ordin general care pot ajuta la înțelegerea contextului general în care s-a desfășurat relația bilaterală româno-bulgară în perioada 2001-2004.

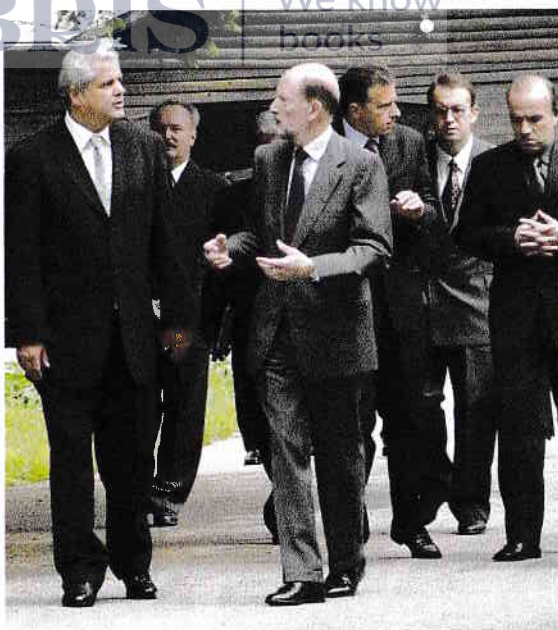
Prima întâlnire (14 august 2001)

Imediat după ce Simeon de Saxa-Coburg-Gotha a preluat conducerea guvernului Bulgariei (21 iulie 2001), am considerat că trebuie organizată o întâlnire bilaterală. Aceasta a fost perfectată într-un timp foarte scurt, astfel încât pe 14 august 2001 am fost cel dintâi Prim-Ministru străin care s-a întâlnit cu noul Prim-Ministru al Bulgariei.

A fost o întâlnire într-un format restrâns, alături de șefii guvernelor fiind și cei doi miniștri de Externe, Mircea Geoană din partea României, respectiv Solomon Passy²¹ din partea Bulgariei. Caracterul special al acestei vizite în Bulgaria a fost dat de faptul că întâlnirea oficială nu s-a realizat în Sofia, ci în stațiunea montană Borovetș, în frumoasa vilă „Bistrița”.

²¹ Dr Solomon Passy (1956-), om de știință și om politic bulgar; fondator și președinte al Clubului Atlantic-Bulgaria (1990). Ministru al Afacerilor Externe (2001-2005).

Agenda întâlnirii bilaterale, de tip tête-à-tête, a fost realizată pe trei dimensiuni importante: relațiile bilaterale; cooperarea în context european și euro-atlantic; acțiunea politico-diplomatică în context regional și subregional. În mod firesc, prima componență a discuțiilor a fost cea politică. În numele guvernului României am exprimat deplina disponibilitate de relansare și redefinire a relațiilor româno-bulgare, arătând că țara noastră dorește dinamizarea activității mecanismelor bilaterale deja existente, precum și analiza posibilităților de cooperare în domenii neexploatate încă.

În mod concret, am propus instituționalizarea unui parteneriat pragmatic între cele două țări ale cărui rezultate să se proiecteze atât în sfera eforturilor interne de creștere economică, cât și în cea a accelerării întrunirii condițiilor de aderare. Realizarea acestui parteneriat între cele două țări își propunea

atingerea mai multor ținte: intensificarea relațiilor economice bilaterale; cooperarea în domeniul integrării europene și euro-atlantice; conjugarea eforturilor și realizarea unei colaborări pragmatice în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere; asumarea în comun a rolului de furnizor de stabilitate în regiune.

Pe agenda discuțiilor bilaterale s-a aflat și problema minorităților, considerând că ele reprezintă puntea de legătură între popoarele noastre. Am arătat că a venit timpul să rezolvăm anumite probleme care trenează de atâta timp în acest domeniu. În acest sens, am arătat că ar trebui să soluționăm problema Liceului românesc de la Sofia („Mihai Eminescu”)²², respectiv a Liceului bulgar în București („Hristo Botev”). De asemenea, am considerat că încheierea unui acord bilateral în domeniul științei, învățământului și culturii este o prioritate.

Am arătat că este importantă finalizarea cât mai curând a acordurilor bilaterale referitoare la revizuirea traseului frontierei pe Dunăre și delimitarea spațiilor maritime în Marea Neagră²³.

²² Liceul românesc la Sofia a fost redeschis la 16 septembrie 1999 cu două clase, dar nu în vechea clădire, ce a fost devastată de cei ce o ocupau, ci în cadrul clădirii Liceului nr. 32 de la periferia capitalei bulgare. În anul de învățământ 2001/2002, în cadrul liceului românesc au funcționat trei clase: a VIII-a – 11 elevi, cu regim de an pregătitor pentru învățarea limbii române; a IX-a – 21 elevi, a X-a – 20 de elevi. Începând cu anul școlar 2002/2003, s-a organizat o nouă clasă a VIII-a (an pregătitor). Începând cu anul școlar 2002/2003, sediul liceului românesc din Sofia a fost mutat la Școala Generală nr. 136 „Liuben Karavelov”, unde dispunea de 6 încăperi, respectiv 4 săli de clasă și 2 camere pentru cancelarie și birouri. O problemă a fost reprezentată de spațiile de cazare ale liceului, aflate la peste 1 km de școală, ce erau improprie pentru locuire. Peste 2/3 din elevii liceului românesc proveneau din afara Sofiei și în consecință, precaritatea spațiilor de cazare a constituit un motiv în plus pentru părinți de a nu opta pentru Liceul „Mihai Eminescu” din Sofia. În timp ce cazarea era gratuită, cheltuielile de masă erau suportate de elevii liceului.

²³ Frontiera de stat pe Dunăre este cea stabilită prin Convenția de la Sofia din 1908. De la data semnării acestei Convenții, datorită modificărilor naturale ale albiei Dunării, talvegul fluviului s-a deplasat, astfel încât traseul actual al

În cadrul relațiilor bilaterale a fost abordat și subiectul dezvoltării relațiilor economice și comerciale cu Bulgaria, având în vedere tradiția îndelungată a acestora, potențialul și complementaritatea celor două economii. Am susținut necesitatea amplificării contactelor între reprezentanții sectorului privat, prin: organizarea de misiuni economice, în ambele țări, cu participarea unui număr cât mai mare de operatori economici privați; întărirea rolului contactelor directe între firmele românești și bulgare, în special între producători și beneficiari; participarea la târgurile și expozițiile internaționale organizate în România și Bulgaria, eventual prin acordarea de facilități reciproce; dezvoltarea cooperării atât la nivelul Camerelor centrale de Comerț și Industrie, cât și între Camerele teritoriale, în special din regiunile limitrofe Dunării.

O chestiune sensibilă pe agenda bilaterală a fost cea a Centralei Nucleare de la Kozlodui. Combustibilul nuclear uzat era transferat de Bulgaria în Rusia tranzitând România. Ca atare, în baza legislației române, am solicitat ca partea bulgară să prezinte, în numele guvernului, o declarație angajament pentru înlăturarea consecințelor în cazul unor eventuale accidente. România avea în vedere respectarea atât a legislației naționale, cât și a celei internaționale, care prevede protejarea atât a mediului înconjurător, cât și a populației.

La finalul sesiunii de discuții dedicate problemelor bilaterale am evidențiat buna colaborare dintre România și Bulgaria în cadrul CEFTA²⁴, care se concretizează prin

frontierei nu mai corespundea situației de pe teren. În aceste condiții, se impunea retrasarea frontierei româno-bulgare pe fluviu. Între România și Bulgaria nu exista un acord pentru delimitarea spațiilor maritime situate în Marea Neagră.

²⁴ CEFTA – Central European Free Trade Agreement (Acordul Central European de Liber Schimb).

dezvoltarea și diversificarea colaborării comercial-economice și prin mărirea volumului livrărilor reciproce de mărfuri.

În partea a doua a întâlnirii bilaterale am abordat chestiunile legate de agenda euro-atlantică. Premisa de la care am plecat a fost aceea că ambele state au aceleași obiective strategice, fiind angajate pe drumul ireversibil al integrării europene și euro-atlantice. Am arătat că România dorește inițierea unei matrice de cooperare materializată în parteneriatul propus, care să elimine orice abordare de tip concurențial, axată, pe solidarizarea discursului extern al celor două țări; această poziție este în interesul ambelor state, fiind o formulă agreată și de partenerii europeni și euro-atlantici.

Prima temă a discuțiilor a fost cea a perspectivelor largirii NATO. Președintele Statelor Unite, George W. Bush, conturase destul de clar faptul că, la Summit-ul NATO de la Praga din noiembrie 2002, Alianța Atlanticului de Nord se va extinde. Am apreciat că modalitatea optimă de promovare a candidaturilor României și Bulgariei la NATO o reprezintă colaborarea deschisă, în spirit de solidaritate, a celor două state pe linia pregătirii pentru aderare. Mesajul de solidaritate între candidați este puternic apreciat de către NATO, cu atât mai mult atunci când acesta vine din partea a două state vecine. Am evidențiat faptul că solidaritatea manifestată de Țările Baltice în promovarea demersurilor de integrare în NATO reprezintă un model de cooperare care a început să-și arate eficiența²⁵. Consider, spuneam în continuare, că România și Bulgaria dispun de voința politică și de capacitatea de a-și concerta

²⁵ În mai 2000 a avut loc la Vilnius, în organizarea comună a Lituaniei și Sloveniei, Conferința Rolul NATO în mediul de securitate în transformare din Europa, ocazie cu care s-a constituit așa-numitul „Grup Vilnius” (statele candidate la integrarea în NATO: Albania, Bulgaria, Croația, Estonia, Letonia, Lituania, Macedonia, România, Slovacia, Slovenia).

eforturile pentru transmiterea unor mesaje unitare și coerente, în sensul că primirea ambelor țări în NATO reprezintă un beneficiu și pentru Alianță, prin consolidarea flancului ei sudic.

Am propus Premierului bulgar să evalueze posibilitatea de lansare a unui mecanism de cooperare în patru: România, Bulgaria, Grecia, Turcia. Scopul mecanismului era de a intensifica eforturile comune româno-bulgare de integrare în NATO prin utilizarea, în acest sens, a sprijinului declarat al Turciei și Greciei pentru candidaturile României și Bulgariei. Drept modalitate de acțiune principală aveam în vedere promovarea eficientă, coerentă și unitară a necesității invitării celor două state candidate să adere la NATO în 2002, pentru consolidarea flancului sudic al Alianței. În mod concret, am solicitat Premierului Bulgariei să evalueze utilitatea instituirii unui mecanism de consultări periodice între România și Bulgaria, care să abordeze exclusiv problematica pregătirii pentru aderarea la NATO, pe baza *Membership Action Plan* (MAP)²⁶. Consultările ar putea avea loc cu o frecvență ridicată (eventual trimestrial), la diferite nivele; lansarea unei campanii comune de imagine privind necesitatea lărgirii NATO spre Sud-Estul Europei (ar putea fi creat și alimentat în comun un *site* pe Internet, după modelul promovat de Statele Baltice), precum și promovarea unor acțiuni comune de *lobby* la nivelul Congresului SUA (cererea sprijinului diasporei române și bulgare în sensul dorit).

²⁶ MAP oferea țărilor candidate o listă de domenii de acțiune pe baza căreia fiecare stat candidat își elaborează propriul Plan național de pregătire pentru aderarea la NATO. PNA este bianual, cuprinzând acele obiective pe care le consideră necesare și realizabile în pregătirea pentru a deveni membru al Alianței. Acesta este structurat pe cinci capitole: I – Aspecte politice și economice; II – Probleme militare și de apărare; III – Resurse; IV – Probleme de securitate; V – Probleme legislative. Vezi *România-NATO. Preaderarea*, vol. Z, coord. Ilie Manole, UMC, București, 2003.

De asemenea, activarea unui mecanism de coordonare a demersurilor politice de acțiune prin instruirea ambasadurilor României și Bulgariei din statele membre NATO pe linia consultării periodice și promovării în comun, bipartizane, a necesității extinderii Alianței spre Sud, prin invitarea celor două state cu ocazia Summit-ului de la Praga.

A doua temă importantă a fost cea a procesului de negociere a aderării la Uniunea Europeană, în contextul deciziilor luate la Consiliul European de la Göteborg (iunie 2001)²⁷. Primul subiect al discuțiilor a fost chiar acesta, importanța momentului Göteborg pentru evoluția viitoare a procesului de extindere. Era important și pentru noi ca țările cele mai avansate, cele care primiseră invitația de începere a negocierilor încă din 1997, să adere cât mai rapid, iar perspectiva legată de participarea la alegerile pentru Parlamentul European din 2004 era un pas important în această direcție.

În opinia mea, prioritară devenise conferirea de substanță mesajului politic de la Göteborg. Am sugerat să examinăm posibilitățile de a avansa propuneri concrete pentru a dinamiza pregătirile interne în vederea aderării (de exemplu, accelerarea negocierilor, asistență, dinamică legislativă etc.), dar și consolidarea acestei oportunități în plan extern. Ideea unei *foi de parcurs* speciale pentru România și Bulgaria, respectând în continuare principiul diferențierii, putea fi o alternativă de luat în calcul, ținând cont de faptul că *foaia de parcurs* generală a

²⁷ *Consiliul European de la Göteborg* a subliniat importanța crucială a capacității țărilor candidate de a implementa și aplica *acquis*-ul și a adăugat că țările candidate trebuie să depună eforturi substanțiale pentru consolidarea și reformarea structurilor lor administrative și juridice. Pe baza progresului înregistrat până la acea dată, Consiliul European a reafirmat rolul „foii de parcurs” (*Road Map*) ca un cadru de lucru pentru finalizarea cu succes a negocierilor de extindere. Începând cu primăvara anului 2003, Comisia va include țările candidate și politicile lor naționale în raportul său anual de sinteză.

Comisiei Europene din 2000 nu s-a putut aplica și României și Bulgariei. Obiectivul nostru era stabilirea unei perspective de aderare, de doi ani, care să aibă loc în același timp cu momentul în care țărilor mai avansate li se vor stabili datele-limită de aderare.

Am subliniat că un mesaj comun de sprijinire a acestor idei ar spori șansa candidaturilor țărilor noastre. O posibilitate ar fi să avem un schimb de vederi pe marginea posibilităților de punere în practică a oportunităților de la Göteborg, întrucât este evident că inițiativa trebuie să vină din partea celor două țări. În acest sens, dorim instituționalizarea unui schimb permanent de informații și experiență. Astfel, propuneam realizarea unei vizite la București, în luna septembrie, a negociatorului-șef bulgar pentru UE, ca răspuns la cea realizată în luna martie 2001, la Sofia, de Vasile Pușcaș.

Aveam nevoie de progrese remarcabile în ceea ce privește dosarele cu impact european sau cele care în trecut au pus în evidență mai mult divergențe decât voință de cooperare. Situația romilor sau cooperarea la frontieră și combaterea traficului/contrabandei sunt teme cu relevanță europeană; protecția mediului este un domeniu unde putem face progrese pe calea cooperării bilaterale sau subregionale. Am putea iniția câteva proiecte comune în aceste domenii, care ar putea fi stimulative pentru celelalte domenii.

La finalul acestui subiect al discuțiilor am căzut de acord că nu avem interesul să asistăm la crearea unei Uniuni Sud-Est Europene sau a altei structuri care să eludeze procesul de aderare al acestor țări la Uniunea Europeană. Acceptăm principiul diferențierii, dar nu înțelegem să regândim acum procesul de extindere.

A treia mare secțiune a discuțiilor a fost dedicată cooperării României și Bulgariei în cadrul Europei de Sud-Est.

În cadrul colaborării regionale, România și Bulgaria pot fi promotorii luptei împotriva criminalității transfrontaliere, în special combaterea traficului ilegal de ființe umane, consolidându-se astfel un pilon de bază al parteneriatului bilateral; o cooperare strânsă între statele noastre ar aduce beneficii, atât în plan intern, cât și ca mesaj către comunitatea internațională, în sensul asumării răspunderii soluționării provocărilor neconvenționale la adresa regiunii. Am solicitat o participare activă a Bulgariei la activitatea Centrului SECI²⁸ de la București; cooperarea statelor noastre în cadrul mecanismelor *Pactului de Stabilitate*²⁹; Inițiativele Anti-corupecție (SPAI)³⁰ și lupta împotriva Crimei Organizate (SPOC)³¹.

Am solicitat sprijinul guvernului bulgar pentru Conferința regională pentru asistență și reforme în Sud-Estul Europei de la București, din 25-26 noiembrie 2001, pentru ca acest eveniment să nu se transforme într-o dezbateră conceptuală, ci să aibă o finalitate concretă privind perspectiva finanțării viitoare. În accepțiunea organizatorilor conferinței (Banca Mondială, Comisia Europeană și Coordonatorul special al Pactului de Stabilitate – Bodo Hombach³²), România și Bulgaria, datorită

²⁸ SECI – *Southeast European Cooperative Initiative* (Inițiativa Cooperării Sud-Est Europene).

²⁹ Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est este o declarație politică și un acord-cadru adoptat în luna iunie 1999 pentru a încuraja și a întări cooperarea dintre țările din Europa de Sud-Est (ESE) și pentru a facilita, coordona și concentra eforturile de asigurare a stabilității și creșterii economice în regiune.

³⁰ SPAI – *Stability Pact Anti-corruption Initiative* (Inițiativele Anti-corupecție ale Pactului de Stabilitate).

³¹ SPOC – *Stability Pact. Initiative against Organised Crime* (Inițiativele împotriva crimei organizate ale Pactului de Stabilitate).

³² *Bodo Hombach* (1952-), om politic (lider social-democrat) german. Apropiat al Cancelarului Gerhard Schröder. Ministru cu însărcinări

statutului de țări candidate la aderarea la UE, cât și a rolului strategiei în cadrul Pactului de Stabilitate, trebuie să prezinte o „strategie comună de promovare a proiectelor regionale” și o abordare unitară a problemelor comune. Am întărit ideea că politica și demersurile unitare ale României și Bulgariei pot constitui elementele de ancorare definitivă a Europei de Sud-Est la valorile europene, aceste țări asumându-și în mod real rolul de factori de stabilitate în zonă și semnalând comunității internaționale importanța *tandemului* româno-bulgar în asigurarea stabilității și securității regionale.

Am exprimat convingerea că reuniunea ministerială a OSCE din decembrie 2001, de la București, va beneficia de o participare importantă a părții bulgare. Am întărit, de asemenea, sprijinul pentru candidatura Bulgariei la președinția OSCE în anul 2004.

Am considerat necesară atragerea Serbiei în forme de cooperare transfrontalieră, prin includerea unor județe din cele trei state și impulsivitatea politică în vederea organizării unor manifestări culturale, turistice, educaționale, la nivel local.

La finalul subiectelor stabilite pe agendă, am propus sprijinirea efectivă a autorităților macedonene în etapa implementării Acordului de pace de la Ohrid³³, în vederea creșterii toleranței interetnice; în acest sens, am apreciat că România și Bulgaria au o bună experiență în gestionarea relațiilor majoritate-minoritate și pot contribui prin proiecte concrete vizând reconcilierea națională și crearea unui climat de încredere la nivelul societății macedonene.

speciale și șef al Cancelariei federale (1998-1999). Coordonator special al UE pentru Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est (1999-2002).

³³ *Acordul de Pace de la Ohrid* (13 august 2001) a pus capăt unei serii de conflicte etnice între autoritățile FYROM (Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei) și minoritatea albaneză.

A doua întâlnire (9-10 martie 2002)

Cursa pentru aderarea la NATO și Uniunea Europeană cerea intensificarea contactelor politice la nivel internațional. După întâlnirea mea cu Premierul Simeon de Saxa-Coburg-Gotha în Bulgaria, în august 2001, vizita de răspuns a fost organizată pentru 9-10 martie 2002. Astfel, sâmbătă 9 martie 2002 sosea în România, în prima vizită, în calitatea sa oficială, Primul Ministru al Bulgariei, împreună cu soția sa, Doña Margarita Gómez-Acebo y Cejuela³⁴.

³⁴ Doña Margarita (Gómez-Acebo y Cejuela), Prințesă de Saxa-Coburg-Gotha (6 ian. 1935, Madrid-), este soția Regelui Simeon al II-lea (din 1962) și poartă titlul de curtoazie de Regină (Țarină) a Bulgariei. Este fiica lui Manuel Gómez-Acebo y Modet (al treilea fiu al marchizilor de Cortina și avocat al Statului) și a Mariei de las Mercedes Cejuela y Fernández, amândoi părinții fiind executați de regimul republican în timpul Războiului civil din Spania (nov. 1936); orfană, a fost crescută, împreună cu fratele ei, de către unchiul și tutorele lor Juan Gómez-Acebo y Modet, marchiz de Zurgena, precum și de alți membri ai familiei, înrudiți cu Casa Regală a Spaniei. (Decorată ulterior cu medalia „Sufărîntă pentru Patrie”). Studii la Bruxelles și la Universitatea din Madrid. Mamă a cinci copii, vorbește spaniola, franceza, bulgara și engleza.